

Bildande av naturreservatet Knittarna i Älvdalens kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar med stöd av 7 kap. 4 § i miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 2, som naturreservat. Naturreservatets slutliga gränser utmärks i fält.

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se *föreskrifter*).

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Knittarna
Kommun	Älvdalen
Län	Dalarna
NVR id	2022169
Natura 2000-beteckning	Ingår ej i nätverket
Lägesbeskrivning	Naturreservatet ligger 12 km SV om Idre i Idre socken
Naturgeografisk region	33d, förfjällsregion med huvudsakligen nordligt boreal vegetation, undertypen "flack terräng mellan Drevfjället och Långfjället".
Huvudsaklig karaktär	Tallnaturskog med bergsbranter
Förvaltare	Länsstyrelsen i Dalarnas län
Fastigheter	Storbo 1:17, Särna-Idre Besparingsskog S:1
Rättigheter	Renskötselrätt föreligger enligt Same-tingets redovisning av rennäringens anspråk. Skogsbilväg.
Lantmäteriärende	W 09213
Areal	Total areal: 299,9 ha Landareal: 298,3 ha Produktiv skogsmark: 256,5 ha

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets naturskog, och andra ingående naturmiljöer samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och bevarandet av naturmiljöer tillgodose allmänhetens möjligheter till friluftsliv och naturupplevelser i ett storslaget, av människan föga påverkat vildmarksområde.

Syftet ska tillgodoses genom att:

- Skogsmark, myr och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas fritt.
- De delar av skogsmarken som är präglade av brand brinner i lämpliga intervall.
- Enkla åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Skäl till beslut

Huvuddelen av området äger den naturliga skogens artsammansättning och ekologiska funktion. Området är variationsrikt både vad gäller trädens trädslagsblandning, åldersfördelning och dimensioner. Det finns ställvis mycket död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier. Stora delar utgörs av gles, äldre barrblandskog av höjdlägeskaraktär, medan skogen i och nedanför de branter som finns är växtligare och med större andel gran. Talldominerade bestånd ger ett ljust intryck med träd i olika generationer, där skogsbrandens betydelse för skogens karaktär framgår. Sammantaget ger detta goda förutsättningar för stor artrikedom både bland växter och bland djur.

För att områdets naturvärden ska bevaras måste det undantas från skogsbruk.

Föreskrifter

För att säkerställa syftet med naturreservatet förordnar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter skall gälla. Föreskrifterna gäller utöver vad som gäller enligt lag eller annan författning.

A Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägaren och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. anordna upplag, gräva, schakta, dika, dämna eller på något sätt skada mark eller vatten,
2. avverka skog och utföra skogsvårdande åtgärd samt att upparbeta och ta bort dött träd eller vindfälle, med följande undantag:
 - Befintliga sikt- och skjutgator får underhållsröjas.
3. gödsla, återföra aska i gödningssyfte eller använda bekämpningsmedel,
4. anlägga mark- eller luftledning, uppföra ny byggnad, mast eller annan anläggning,
 - Vid jaktpass får enklare konstruktion av naturmaterial uppföras.

5. plantera in växter eller djur med följande undantag:
 - Enligt fiskelagen tillståndgiven inplantering av fisk är tillåten.
6. framföra motordrivet fordon i terrängen på barmark, med följande undantag:
 - Uttransport av älg, björn, hjort eller vildsvin får ske med fordon som inte ger skador på mark eller vegetation.
 - För tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsärenden. Insatsen ska omgående anmälas till Länsstyrelsen Dalarna.
7. bedriva jakt med fälla, med följande undantag:
 - Jakt med fällor för att fånga mink.
8. utfodra djur, lägga ut åtel eller vidta andra åtgärder för att locka/samla djur till vissa platser, med följande undantag:
 - Att sätta upp saltsten.
 - Att lämna den urtagna räntan från älg, rådjur och andra jaktbara arter.
9. upplåta korttidsjakt inom naturreservatet.

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

10. sprida kalk.

B Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om markägare och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturreservatet:

1. utmärkning av naturreservatet, uppsättning av informationstavlor samt anläggning och underhåll av leder, anordningar och andra anläggningar för friluftslivets behov,
2. undersökningar för uppföljning av skötselplanen och naturreservatets syfte.

C Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken

C-föreskrifterna gäller även markägare och innehavare av särskild rätt då de inte nyttjar sin rätt att bruka marken.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. skada växande eller döda – stående eller omkullfallna – träd, stubbar och buskar, med följande undantag:
 - Insamling av löst liggande, mindre, torra grenar och kvistar i syfte att göra upp eld.
2. framföra motordrivet fordon i terrängen på barmark samt på snötäckt mark inom området väster om "Skäretvägen" (bilaga 3),
3. klättra i bergsbranter.

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

4. gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar eller samla in djur (t.ex. insekter), med följande undantag:
 - Insamling av bottenfauna får ske.

5. genomföra eller bedriva tävlingar, lägerverksamhet eller återkommande organiserade arrangemang.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § ska gälla omedelbart även om de överklagas. De träder i kraft vid datum som framgår i länets författningssamling, ett dokument som trycks i anslutning till det att beslutet är fattat.

Generella undantag från föreskrifter

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de insatser som behövs för naturreservatets vård och skötsel, och som framgår av föreskrifterna under B. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för uppföljning av bevarandemål och åtgärder, eller vid tillsyn.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för normalt underhåll av de vägar och ledningar/ledningsgator som syns på bilaga 2. Med normalt underhåll avses sådana åtgärder som syftar till att upprätthålla anläggningarna i dagens utformning, utbredning och funktion.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för utövande av de rättigheter som följer av renbetesrätt inom området.

Förtydliganden av föreskrifter

I *punkt A6* regleras terrängkörning. Angående undantaget från föreskriften som handlar om uttransport av vilt ska begreppet ”skador” inte i tolkas lika strikt som ”märken”. Eventuella spår måste dock alltid kunna växa igen under en vegetationssäsong.

Punkt A8 medger att saltsten får sättas ut. Observera att saltsten endast kan transporteras ut vintertid med skoter alternativt bäras ut.

I *punkt A9* förbjuds korttidsjakt. Jaktutövarna ska ha en ingående kunskap om områdets naturvärden/skyddsbehov och vilka hänsyn som behöver tas vad gäller bl.a. jaktens omfattning och utövning. Jaktgäster accepteras endast om de medföljer nyttjanderättsinnehavare – d.v.s. de ska bedriva jakt tillsammans.

I *punkt C4* förbjuds att utan Länsstyrelsen tillstånd gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar, samt att samla in djur. Matsvamp och bär får plockas i naturreservatet.

Dispens

Länsstyrelsen får enligt 7 kap. 7§ miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade föreskrifter.

Skötselplan och förvaltning av naturreservatet

Länsstyrelsen fastställer härmed skötselplanen, enligt bilaga 3, med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd till miljöbalken.

Naturvårdsförvaltare skall vara Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Beskrivning av området

Naturvärden

Knittarna utgör ett tydligt markerat höjdområde i terrängen med stora, värdefulla lodytor åt öster. Som högst når Knittarna 814 meter över havet. Branterna, som består av diabas, medför en växling mellan bördiga granskogar intill branterna och gles höjdlägestallskog på de flacka platåerna. Karaktäristiska arter i dessa skogar är glesa och spridda förekomster av de rödlistade arterna varglav och dvärgbägarlav, liksom även knottrig blåslav. I skarp kontrast till de magra tallhedarna står diabasskärens rikare vegetation.

Landskapet vid Fulan och Mellre Fulusjön är av annan karaktär; flackt och småkuperat med tallbevuxna lavklädda moränryggar i omväxling med sjön, vattendraget och många småmyrar.

Markanvändning

I området är den pågående markanvändningen skogsbruk och jakt.

Planeringsbakgrund

Knittarna ligger inom område där särskilda bestämmelser för hushållning med mark och vatten gäller enligt 4 kap 1 och 2 §§ miljöbalken (riksintresse för rörligt friluftsliv) samt inom område utpekat enligt miljöbalken 4 kap. 6 § (särskilt skyddade vattendrag).

Översiktsplan för kommunens norra del, antagen den 28 september 2009, gäller för området. I planen noteras att Knittarna ingår i en skoglig värdetrakt. Skyddet strider inte mot översiktsplanen.

Området ligger inom Idre Nya Samebys totala betesområde och ingår som "vinterland" i Sametingets redovisning av rennäringens anspråk.

Ärendets handläggning

Knittarnas särpräglade naturvärden uppmärksammades först i den riksomfattande inventering av skyddsvärda statliga skogar som genomfördes 2003 och publicerades av Naturvårdsverket (rapport 5342).

Naturvårdsverket och Sveaskog Förvaltnings AB träffade den 13 juni 2008 en överenskommelse om långsiktigt skydd av 431 särskilt värdefulla naturskogsområden i landet på Sveaskogs marker som redovisades i inventeringen 2003. Villkoren i överenskommelsen innebar bland annat att områdena ska avsättas som naturreservat utan ekonomiskt ersättning till Sveaskog. Knittarna är ett av 52 områden i Dalarnas län som nu är skyddas i enlighet med nämnda överenskommelse.

Beslutsunderlaget har remitterats till berörda sakägare och andra intressenter, varvid följande synpunkter har framförts. Länsstyrelsens syn på frågorna och ev. åtgärd framgår efter tankstreck.

Särna-Idre Fiskevårdsområdesförening noterar med tillfredsställelse att det föreslås att provtagning av bottenfauna ska vara tillåtet liksom att framföra snöskoter. Detta är en förutsättning för att nyttja fisket och bör fortsatt vara tillåtet, liksom nyttjande av strand för båtuppläggning. Föreningen kräver vidare ett undantag för enligt fiskelagen tillståndsgiven inplantering av fisk. – Det senare har åtgärdats.

Dalarnas Ornitologiska Förening anser att fågeljakt inte ska tillåtas i skogsreservat, utan menar att dessa bör vara fredade reproduktions- och födoområden. Detta anser föreningen är särskilt angeläget i och med att tre närliggande reservat bildas med en sammanlagd yta om ca 1500 ha. – Länsstyrelsens bedömning är att skogsfågeljakt i nuvarande omfattning har en liten påverkan på fågelstammarna i förhållande till den fluktuation som orsakas av naturliga faktorer, främst väder. Fågeljakten är av stort värde för lokalbefolkningen. Så länge uppföljning inte visar på skadlig inverkan av jakten bör denna kunna fortgå.

Föreningen menar vidare att under föreskrift A7 bör formuleringen vara så att det framgår att dessa fällor får användas då de avses användas för minkjakt. – Formuleringen har justerats i enlighet med detta.

Slutligen anser DOF att avvecklingen av contortabestånden ska ske fortast möjligt för att undvika att en fröbank byggs upp. – Contortabestånden ska avvecklas, men de ingår högst marginellt i reservatet varför tidpunkten inte är så viktig.

Sveriges Geologiska Undersökning har lämnat synpunkter på den geovetenskapliga beskrivningen i skötselplanen. – Dessa synpunkter har arbetats in i texten.

Älvdalens kommun har yttrat sig genom Allmänna utskottet och noterar att beslutet har diskuterats inom Älvdalsdelegationen och att det följer intentionerna inom Drevfjällsprojektet. Kommunen finner därmed att det inte finns något att erinra mot föreslaget beslut.

Idre Nya Sameby anser att renskötselrätt föreligger i området enligt rennäringslagen varför man önskar att detta ska beskrivas som att "renskötselrätt föreligger i området". – Länsstyrelsen tar inte ställning i sakfrågan och förordar en neutralare skrivning: "Renskötselrätt föreligger i området enligt Sametingets redovisning av rennäringsanspråk".

Samebyn önskar vidare att undantagen under föreskrift A7 bör kompletteras med ytterligare ett för färd med terrängfordon i direkt samband med renskötsel. – Länsstyrelsen menar att det generella undantaget från föreskrifterna för rätt att utöva renskötsel innefattar denna möjlighet varför tillägget är överflödigt.

På skötselplanen påpekar samebyn att felaktig tidsperiod för vinterbete har angivits. – Detta är rättat i enlighet med Samebyns uppgift.

Vidare anser Samebyn att naturvårdsbränning i möjligaste mån bör undvikas och att eventuell sådan endast ska beröra ljungmark med obetydlig lavbetäckning samt föregås av samråd med Samebyn. – Länsstyrelsen justerar skötselplanen i enlighet med Samebyns önskemål.

Under rubriken "Rennäring, jakt och fiske" har felaktig period för vinterbete angivits. – Detta har korrigerats. Vidare önskar Samebyn tillägget att inskränkningar ej får ske i rätten att uppföra anläggningar för renskötselns behov, så som ex. stängsel. – Länsstyrelsen menar att det generella undantaget från föreskrifterna som gäller för renskötsel innebär att sådan inskränkning inte föreligger varför ingen ändring krävs.

Motivering

Ett mark- eller vattenområde får av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa, eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat, (se 7 kap. 4 § miljöbalken).

Länsstyrelsen gör följande bedömning.

Det föreslagna området har mycket höga naturvärden. Det hyser omfattande arealer av gammal barrskog av högsta naturvårdsvärde omväxlande med diabasbranter av stort värde för rödlistade arter. Områdets naturvärden är sådana att de kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. I och med områdets betydande storlek tillgodoses detta skyddsbehov bäst genom bildande av naturreservat. Beslutet följer de riktlinjer som gäller för Länsstyrelsens prioritering av områdesskydd.

För att skydda och sköta områdets natur- och friluftsvärden fattar Länsstyrelsen beslut om föreskrifter och fastställer en skötselplan. Föreskrifterna behövs för att naturreservatet ska uppnå sitt syfte och områdets naturvärdens ska bevaras för framtiden. För de gällande föreskrifterna finns ett antal undantag med främsta syfte att tillgodose allmänna intressen som sjukvårdstransporter, jakt och friluftsliv. Länsstyrelsen bedömer att dessa undantag inte kommer påverka områdets naturvärden i en sådan omfattning att syftet med naturreservatet åsidosätts.

Snöskoteråkning förbjuds inom området väster om "Skäretvägen", vilket motiveras av detta områdes känslighet för störning. Ett påtagligt hot utgör den på senare år populära brantåkning som utövas i omgivningen. För dem som önskar färdas mellan Drevfjällen och Fuludalen kan reservatet passeras på ömse sidor. Snöskoteråkning i reservatets nedre delar bedöms inte skada några naturvärden. Branternas känsliga flora och fauna är också skälet till att klättring i dessa förbjuds.

Vid avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § i miljöbalken bedömer Länsstyrelsen att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna för mark och vattenområden enligt 3 kap. miljöbalken samt den kommunala översiktsplanen.

Ett permanent skydd av Knittarna bidrar till uppfyllande av miljömålen Levande skogar, och Ett rikt växt- och djurliv.

Länsstyrelsen bedömer att de inskränkningar som sker i allmänhetens rätt att färdas och vistas i området är av sådan ringa omfattning att någon konsekvensutredning enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning inte behövs.

Av ovan redovisade skäl och med syfte att bevara biologisk mångfald, vårda, och bevara värdefulla naturmiljöer samt tillgodose behov av områden för friluftsliv anser Länsstyrelsen Dalarna att Knittarna ska avsättas som naturreservat.

Upplysningar

Vissa verksamheter och åtgärder kommer med stöd av föreskrifter som fattas i detta beslut enligt 7 kap 5,6 eller 30 §§ miljöbalken, omfattas av dispens eller tillståndskrav. Länsstyrelsen vill påminna om att vissa verksamheter och åtgärder m.m. utöver aktuella föreskrifter *även* kan omfattas av andra bestämmelser i miljöbalken eller av bestämmelser i annan lagstiftning.

Bestämmelserna i skogsvårdslagen och Skogsstyrelsens föreskrifter om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog gäller ej inom naturreservatet. Det innebär t.ex. att eventuella vindfällen och stormskadad skog ska lämnas orörda. Uppkommer insektsskador på skog i anslutning till naturreservatet som en följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom naturreservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

Vid spontant uppkommen skogsbrand har markägaren ansvar för bevakning i den utsträckning som har beslutats av räddningsledaren efter avslutad räddningsinsats. Se 3 kap. 9§ i lagen om skydd mot olyckor (2003:778).

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling. Beslutet delges sakägarna enligt sändlista med delgivningskvitto.

Överklagan

Beslutet kan överklagas till Regeringen, Miljö- och energidepartementet, se bilaga 5 (formulär 6).

Detta beslut har fattats av landshövding Ylva Thörn. I den slutliga handläggningen deltog även jurist Sarah Bauer antikvarie Benedict Alexander, planhandläggare Jessica Persson, miljöhandläggare David Lundvall, funktionssamordnare Jemt Anna Eriksson och naturskyddshandläggare Lennart Bratt, den sistnämnde föredragande.

Ylva Thörn

Lennart Bratt

Bilagor:

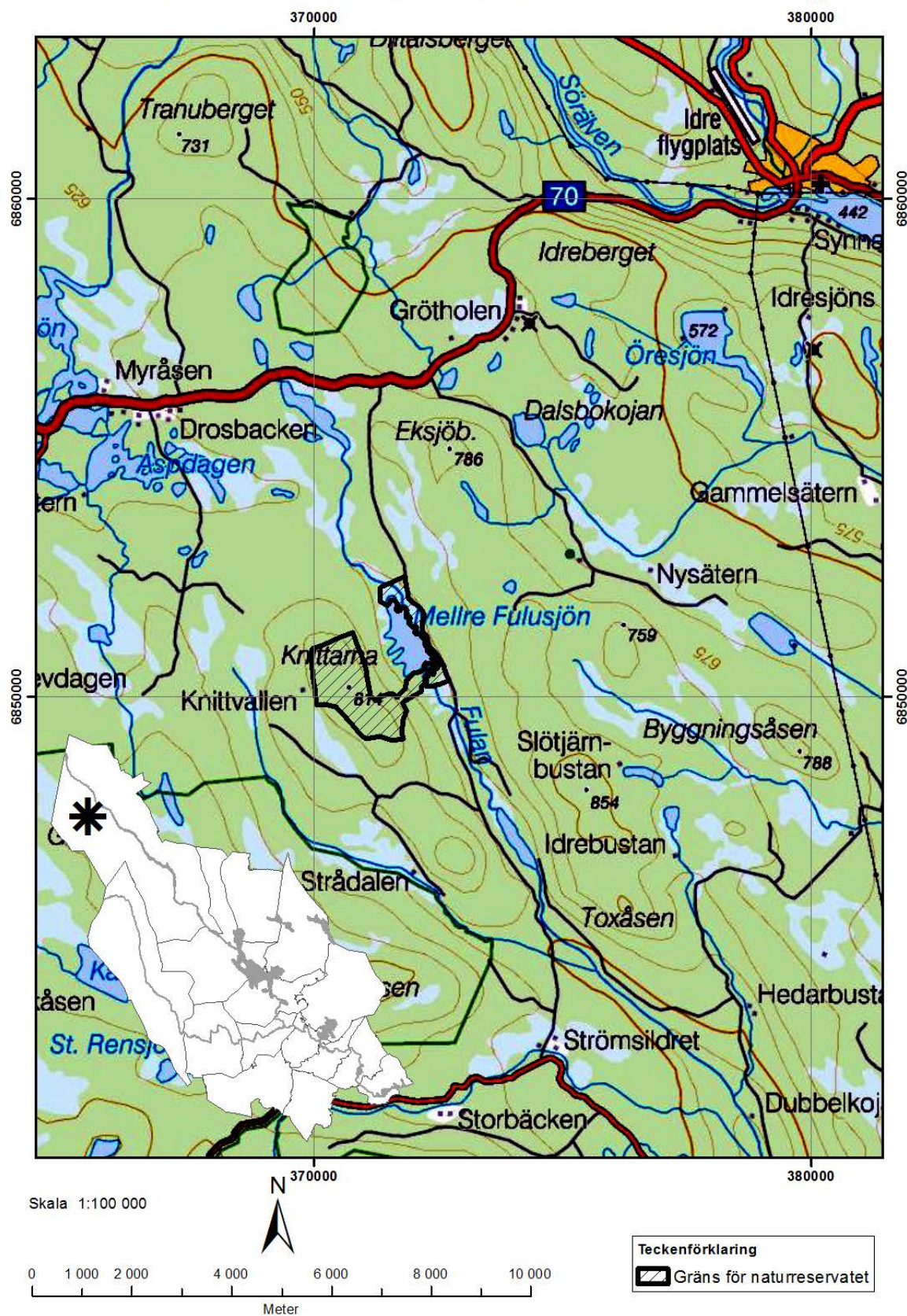
Bilaga 1	Översiktskarta
Bilaga 2	Beslutskarta
Bilaga 3	Föreskriftskarta
Bilaga 4	Skötselplan
Bilaga 5	Överklagningsformulär (markägare och sakägare)

Sändlista

Sändlistan är borttagen i webbversionen

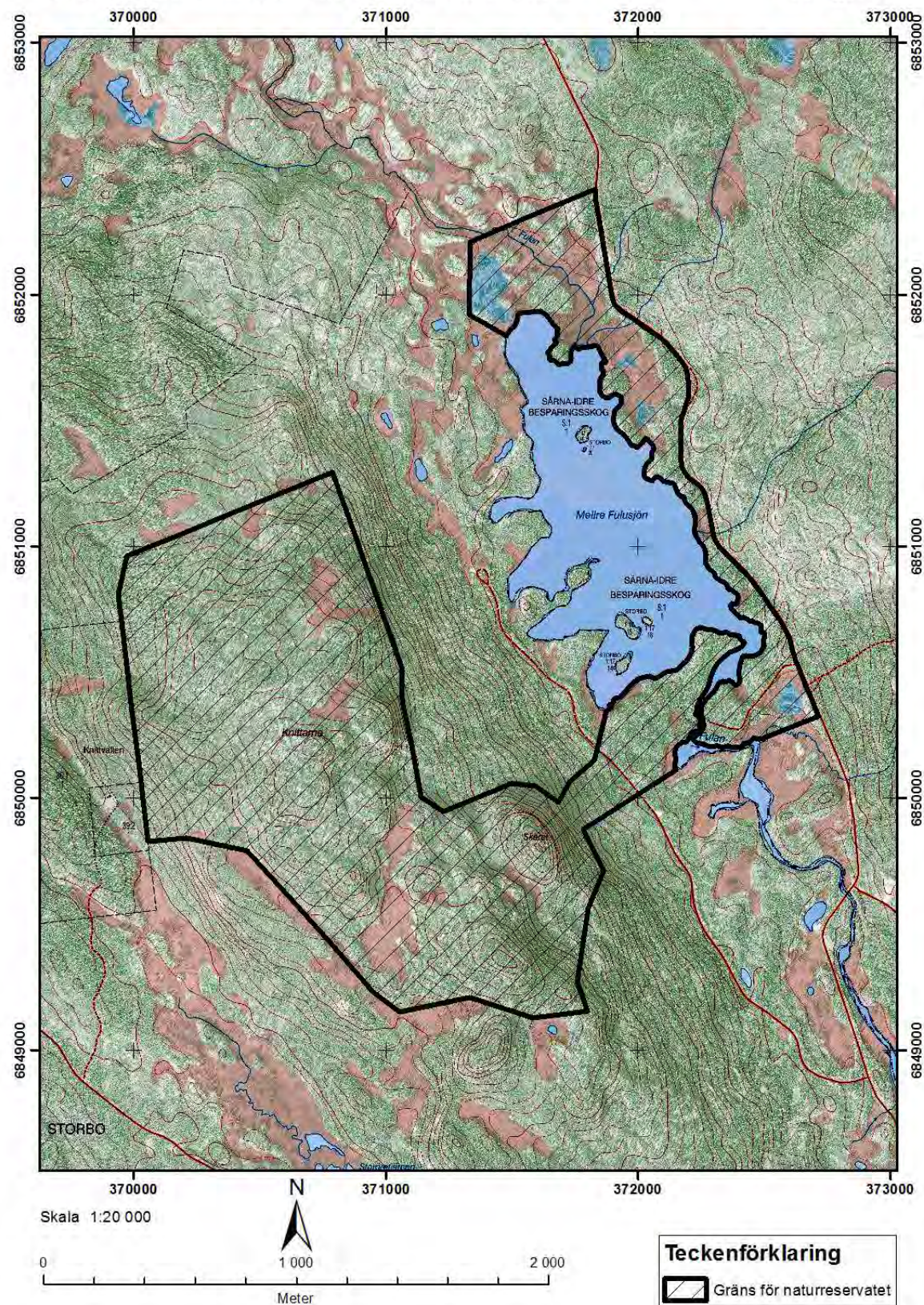
Översiktskarta naturreservatet Knittarna

Bilaga 1

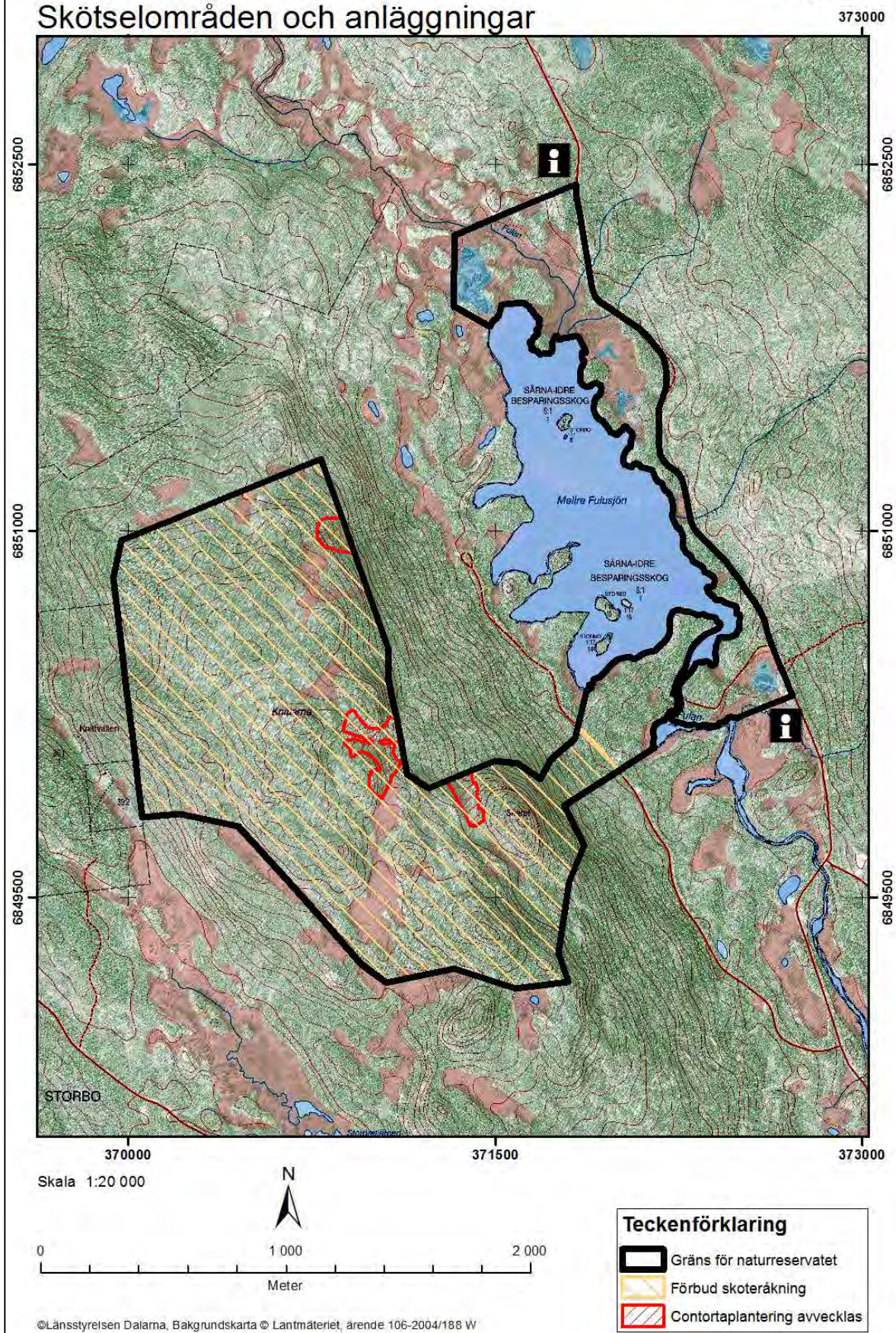
Beslutskarta naturreservatet Knittarna

Bilaga 2

Naturreseptatet Knittarna
Skötselområden och anläggningar

Bilaga 3

Skötselplan för naturreservatet Knittarna

Foto: Sebastian Kirppu

Innehåll

Administrativa data	3
Beskrivning av området	4
Geovetenskap	5
Biologi	5
Kulturhistoria	9
Rennäring, jakt, fiske och övrigt friluftsliv	10
Infrastruktur	10
Källförteckning	10
Avvägningar mellan bevarandevärden	12
Syfte med naturreservatet	12
Prioritering mellan bevarandevärden	12
Skötselområden med bevarandemål och åtgärder	12
Skötselområde 1: Äldre skog med fri utveckling	12
Skötselområde 2: Contortaplanteringar	14
Skötselområde 3: Våtmarker och vattendrag	15
Skötselområde 4: Friluftsliv och anläggningar	15
Rennäring, jakt och fiske	15
Dokumentation och uppföljning	16
Dokumentation	16
Uppföljning	16
Revidering av skötselplanen	16
Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder	17

Beskrivningsdel

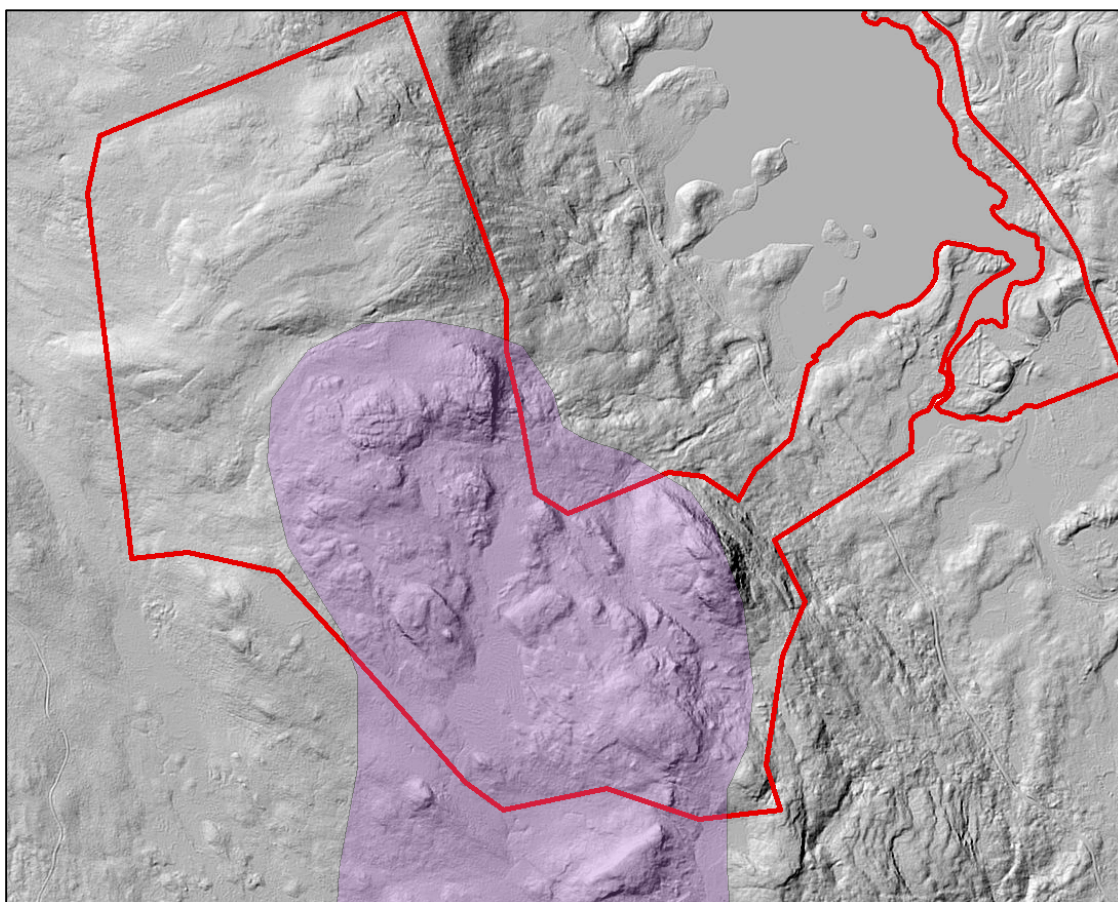
Administrativa data

Namn	Knittarna
NVR id	2022169
Natura 2000-beteckning	Ej Natura
Län	Dalarna
Kommun	Älvdalen
Markslag: <i>(uppdelning enligt Naturvårdsverkets rapport nr 5391)</i>	
Tallskog	169,3 ha
Granskog	6,8 ha
Barrblandskog	21,9 ha
Lövblandad barrskog	22,5 ha
Triviallövskog	6,7 ha
Sumpskog	1,6 ha
Ungskog och hyggen	4,8 ha
Impediment	22,9 ha
Våtmark	41,7 ha
Vatten	1,7 ha
Totalt	299,9 ha
Bebyggelser och anläggningar	Stuga vid stranden, bro över Fulan
Förvaltare	Länsstyrelsen Dalarna

Beskrivning av området

Där Fuluälven rinner upp i översta Fuludalen i Idre ligger höjdområdet Knittarna väster om vattendraget. Knittarna, Blocktjärnsåsen och de mindre olika Hamrarna är alla uppbyggda av diabas. De är tydligt avsatta i terrängen och har stora och intressanta lodytor. Högst når Knittarna med 814 möh. Topografin har följaktligen många dramatiska inslag. Området hänger naturligt samman med Blocktjärnsåsen i söder och Rörtjärnskölen i norr. Diabasbranterna medför en växling mellan bördiga gransskogar intill branterna och glesa, upprepat brunna höjdlägestallskogar på de flacka åsarna. Spridda i området finns även smärre lodytor av diabas och ett stort antal diabasblock i moränen. Reservatets omgivning har omvandlats av modernt skogsbruk under senare tid. Så gott som alla delar är påverkade av dimensionsavverkning, men naturskogens innehåll av död ved har här utökats med toppar och vrak av dessa tidiga huggningar.

I sydvända och andra skyddade lägen är skogen välväxt medan bestånden på höjderna glesats ut för att från tid till annan varit mer eller mindre kala, så kallade vardar. Karaktäristiska arter i dessa skogar är glesa och spridda förekomster av de rödlistade arterna varglav och dvärgbägarlav, liksom även knotttrig blåslav. I skarp kontrast till de magra tallhedarna står diabasskärens rikare vegetation.

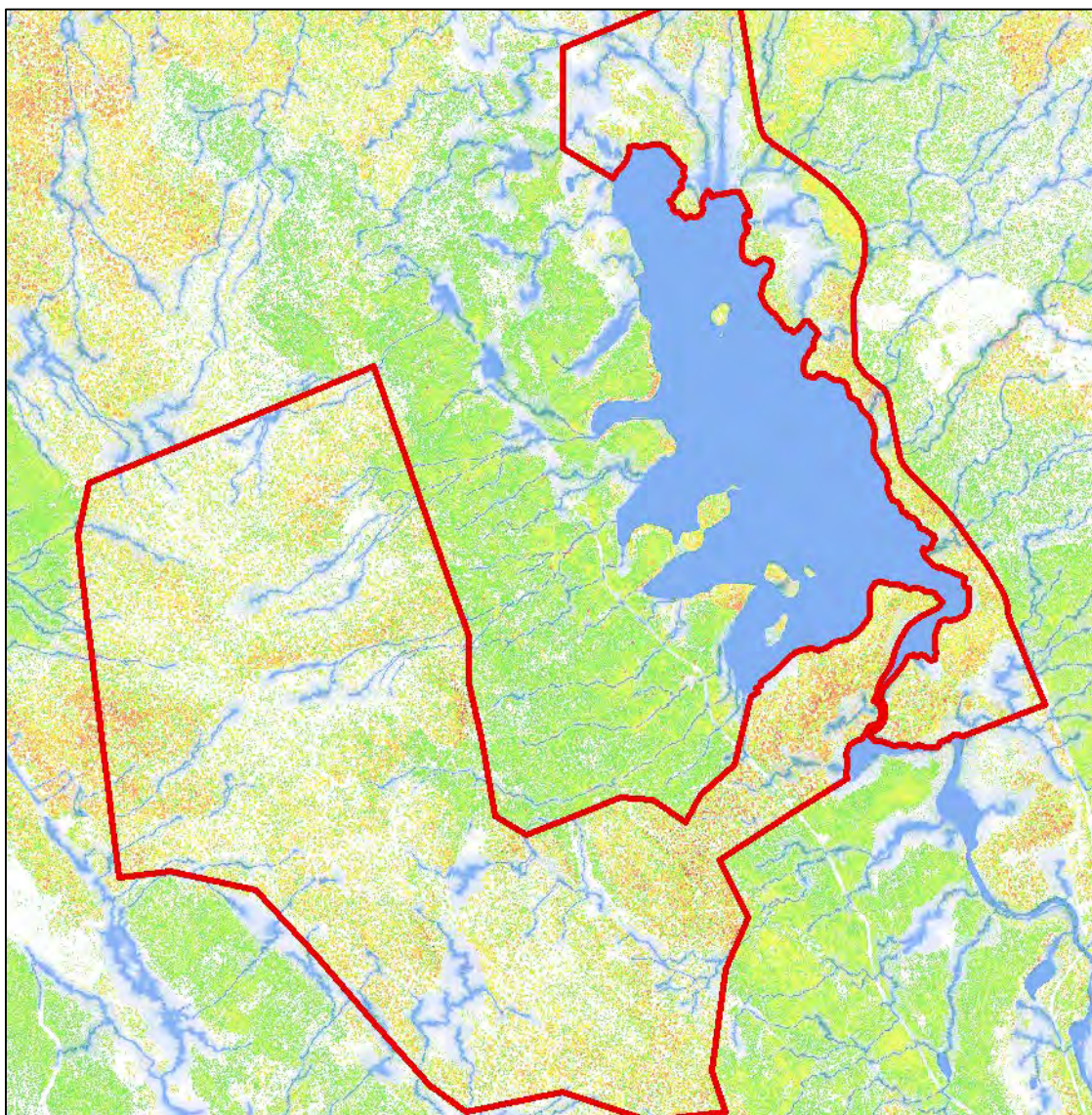

Terrängskuggningsmodell där de olika brantpartierna framträder tydligt. Diabasområdet är lilamarkerat.

Geovetenskap

Berggrunden utgörs till största delen av dalasandsten, men höjdpartiet utgörs av en hätta av sårnadiabas. Jordarten är en grov, storblockig morän som på höjdkalotten tunnar ut och blottar delvis berggrunden. I dalbotten har moränen en påtaglig ytmorfologi av rogenmoränkaraktär.

Biologi

Fjärranalysmodell av området. Ju rödare pixlar desto högre träd. Omgivningens ungskogar framträder tydligt, liksom det i nordväst angränsande naturreservatet Rörtjärnskölen. I blått framträder områdets hydrologi. Avvattningen sker åt öster direkt till Fulan, åt väster till Fulan via Stråfulan.

Vegetation och flora

De två mest utpräglade branterna finns beskrivna i en opublicerad inventering utförd av Janolof Hermansson och Rolf Lundqvist 2003. Följande text är ett utdrag ur denna inventeringsrapport.

”Knittarna”, branten 700 m NV om Skäret

Ostexponerad klippa i skog. Skogen avverkad nedanför branten för ca 20 år sedan. Tidigare besökt av Torsten Hasselrot 1962.

Rasmarker nedanför branten på dess nordostsida, där lodytorna är små. Mot öster finner man de högsta lodytorna. Lodytorna är tämligen beskuggade av skogen, men här och där finns mer ljusexponerade ytor. De skuggiga ytorna är i många fall fuktiga och sannolikt istäckta under vintern. Brandpåverkan på lodytorna är tydlig, men går sannolikt långt tillbaka i tiden.

Lodytorna är tämligen fattiga på lavar. Antagligen på grund av beskuggningen och fuktigheten. På flera ställen hänger en del tagellavar *Bryoria* spp och garnlav i övre kanten av lodytorna. På ett par ställen finns knöllav *Placopsis*. På mindre skärningar ovanför själva branten hittades saffranslav *Solorina crocea*, violettgrå tagellav *Bryoria nadvornikiana* och skuggblåslav *Hypogymnia vittata*.

Branten har, trots allt en tämligen rik artstock även om många arter förekommer i liten mängd.

Branten 700 m NV om Skäret.

Skäret i Knittarna

Ostexponerad klippa i skog. Skogen avverkad nedanför branten för ca 20 år sedan. Tidigare besökt av Torsten Hasselrot 1962.

Nedanför lodytorna finns en smal remsa av blockmark, huvudsakligen bestående av diabasblock. Skogen i branten är gammal granskog, medan toppen är bevuxen av tall- och blandbarrskog. Lodytorna är 2-4 m höga, släta, med få hyllor under överhäng. Ytorna har många vertikala skärningar som är vända i olika väderstreck. Beskuggningen varierar.

Lavfloran är mycket variationsrik. Hänglavarna på lodytorna är ovanligt frekventa, med bl a långt broktagel *Bryoria tenuis* som finns på två ställen. Även knöllav *Placopsis gelida* finns på ett ställe.

Förekomsterna av långt broktagel gör att branten får ett mycket högt skyddsvärde.

(Slut brantinventeringen)

Övriga marker

Utöver själva branternas särpräglade vegetation finns kalkpåverkad växtlighet nedanför branterna med arter som fjällskära, brudsporre, grönkulla och liljekonvalj. Övriga marker utgörs antingen av fattig höjdlägesskog med bärris och ljung eller av skarp lavtallskog på moränryggarna vid Mellre Fulusjön.

Några småmyrar finns dels uppe på höjdplatån, dels i anslutning till Fulan. Myrarna utgörs av fattigkärr av för trakten ordinär typ.

Uppgifter om vattnens växlighet saknas.

Skogstillstånd

Skogen i området är i varierande grad påverkad av äldre tiders huggningar i form av dimensionsavverkning. Den mer än sekellånga tid som har gått sedan denna påverkan skedde har gjort att skogen idag har starka naturskogsdrag. Innehållet av mycket gamla trädindivider är stort.

Reservatets naturskog står i bjärt kontrast mot angränsande vidsträckta contorta-plantage.

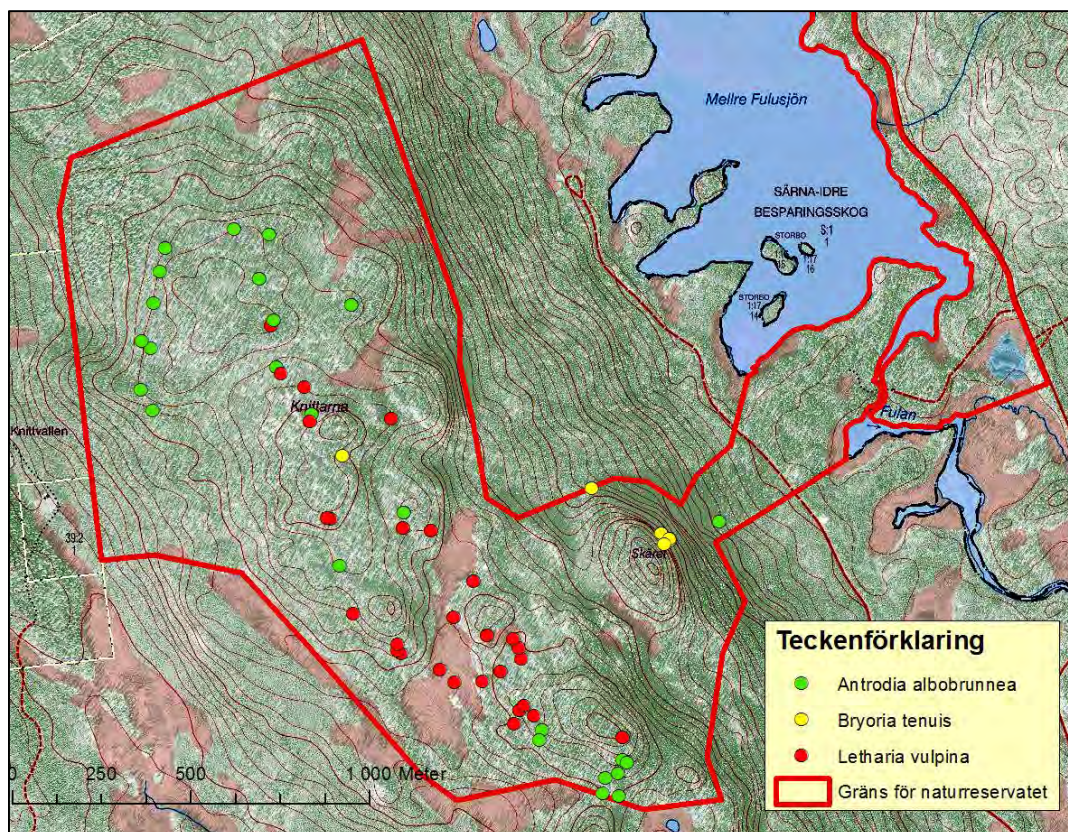
Fauna

Områdets fauna är inte närmare studerad. Fågellivet innefattar säkerligen traktens gammelskogsfåglar, branterna och gammeltallarna utövar förstås lockelse på häckande rovfågel. Samma förhållande gäller med all sannolikhet den lägre faunan, och särskilt skalbaggsfaunan.

Värdefulla arter

Tabell över observerade rödlistade arter. Kategorierna för de rödlistade arterna följer ArtDatabanken 2015: (EN) Starkt hotad, (VU) Sårbar, (NT) Nära hotad.

Art	Vetenskapligt namn	Kategori
Fåglar		
Tretåig hackspett	Picoides tridactylus	NT
Skalbaggar		
Skarptandad barkborre	Ips acuminatus	NT
Lavar		
Långt broktagel	Bryoria tenuis	EN
Broktagel	Bryoria bicolor	VU
Liten sotlav	Cyphelium karelicum	VU
Dvärgbägarlav	Cladonia parasitica	NT
Knottrig blåslav	Hypogymnia bitteri	NT
Lunglav	Lobaria pulmonaria	NT
Olivbrun gyttelav	Fuscopannaria mediterranea	NT
Skrovellav	Lobaria scrobiculata	NT
Varglav	Letharia vulpina	NT
Violettgrå tagellav	Bryoria nadvornikiana	NT
Svampar		
Fläckporing	Antrodia albobrunnea	VU
Grantickeporing	Skeletocutis chrysella	VU
Gråddporing	Cinereomyces lenis	VU
Tallstocksticka	Gloeophyllum protractum	VU
Doftskinn	Cystostereum murrayi	NT
Gammelgransskål	Pseudographis pinicola	NT
Gränsticka	Phellinus nigrolimitatus	NT
Gulporing	Junghuhnia luteoalba	NT
Nordtagging	Odonticum romellii	NT
Rosenticka	Fomitopsis rosea	NT
Rynkskinn	Phlebia centrifuga	NT
Stjärntagging	Asterodon ferruginosus	NT

Karta över utbredningen av tre särskilt intressanta arter. *Antrodia albobrunnea*, fläckporing, är en vedsvamp som trivs på tallågor i gles tallskog vilket gör att den uppenbarligen finner sig väl tillrätta i naturreservatet. Detsamma gäller varglaven, *Letharia vulpina* som föredrar ljusexponerade talltorrakor. Långt broktagel, *Bryoria tenuis*, är en mycket sällsynt och krävande art knuten till margranar eller klippor i fuktiga miljöer.

Kulturhistoria

Strax väster om naturreservatet ligger fäbodvallen Knittvallen. Verksamheten i och kring fäboden har givetvis präglat omgivande skog och våtmarker. Bete, slåtter och vedtäkt till husbehov har förekommit under grovt räknat en hundraårsperiod. Kanske har även vissa av de bränder som syns i äldre träd sitt ursprung i betesbränning (eller slarv med eld?).

Fuluälven från och med Mellre Fulusjön blev förklarad som allmän flottled 1911 och nyttjades fram till flottningens upphörande 1969 (Hellstrand 1980). Sträckan ovan Syndre Fulusjön utnyttjades dock sparsamt under de senare decennierna. Flottningsdammar uppfördes i både Syndre och Mellre Fulusjöarna. Den senare är numera av flygbilder att döma avlägsnad, men en koja på platsen är möjligen en rest sedan flottningsepoken.

Generalstabens konceptblad från 1917 redovisar en kronstuga och en dammkoja vid utloppet från Mellre Fulusjön.

Rennäring, jakt, fiske och övrigt friluftsliv

Reservatet innefattas i Sametingets avgränsning av markområde som används för renskötsel under renskötselårets vinterperiod. Med vinter avses tiden 1 oktober till 30 april.

Jakt av såväl högvilt som småvilt i området bedrivs genom Fulusjöns jaktlag.

Fisket tillhör Särna-Idre Fiskevårdsområdesförening. Fulan nedströms Syndre Fulusjön är ett Natura 2000-område samt ett nationellt särskilt värdefullt vatten utifrån både naturvård och fiskesynpunkt. Karaktärsarter för hela Fulan är öring och harr, men på den aktuella sträckan uppströms Syndre Fulusjön verkar dessa arter bara förekomma sparsamt eller inte alls. Fallet vid Gethammaren utgör troligen ett vandringshinder. Däremot finns enligt uppgifter sik, gädda och abborre på sträckan. Elritsa finns säkert också. Detta är uppgifter som grundar sig på en enkätundersökning och bedömningar. Länsstyrelsen har inga provfischen från den aktuella sträckan.

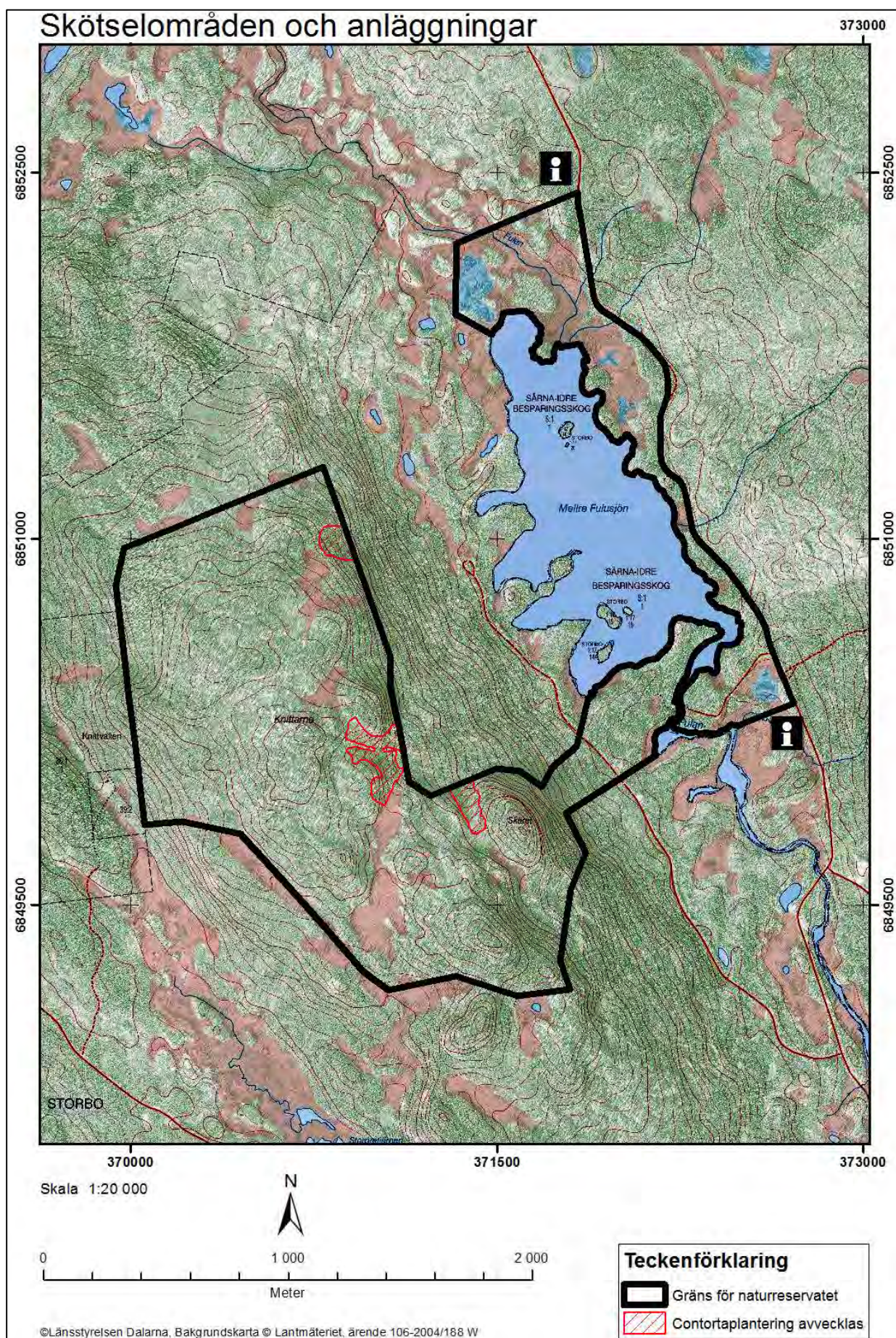
I området bedrivs jakt av "normal" omfattning. Detsamma torde gälla fisket.

Infrastruktur

Området berörs dels av den större vägen mellan Strömsillret och Grötholen, dels av en mindre skogsbilväg. Båda vägarna förvaltas av Sveaskog. En liten väg leder fram till kojan vid Mellre Fulusjön.

Källförteckning

- Eriksson, S. 1997: Alla vill beta men ingen vill bränna. Skogshistoria inom Särna-Idre besparingsskog i nordvästra Dalarna. SLU Rapporter och uppsatser nr 8.
- Forsslund, K.-E.:1924: Med Dalälven från källorna till havet, andra delen Väster Dalälven, första boken Fulu fjäll och Transtrand.
- Hellstrand, G. 1980: Flottningen i Dalälven.
- Henricsson, E. 2009: Idre bygdebok del III.
- Hermansson, J., Bratt, L. & Oldhammer, B. 2008: Hotade och sällsynta växter i Dalarna, del II – lavar och mossor. Dalarnas Botaniska Sällskap.
- Hjelmqvist, S. 1966: Beskrivning till Berggrundskarta över Kopparbergs län. SGU, Ser Ca, nr 40.
- Länsstyrelsen i Kopparbergs län. 1988: Naturvårdsprogram för Kopparbergs län.
- Naturvårdsverket 2004: Skyddsvärda statliga skogar. Rapport 5342.
- Ripa, M m.fl. 2012: Beskrivning till berggrundskartan Västra delen av Dalarnas län. SGU K382.
- Sander, J. 2005: Brand i Fulufjällets nationalpark. Länsstyrelsen Dalarna, rapport 2005:1.

Plandel

Avvägningar mellan bevarandevärden

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets naturskog, och andra ingående naturmiljöer samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och bevarandet av naturmiljöer tillgodose allmänhetens möjligheter till friluftsliv och naturupplevelser i ett storslaget, av människan föga påverkat vildmarksområde.

Prioritering mellan bevarandevärden

Naturreservatet är främst avsatt för att säkerställa och utveckla de biologiska värdena, varför nya leder och andra anordningar för friluftslivet endast får lokaliseras på ett sätt så att biologiska värden ej äventyras.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Bevarandemålen har utformats i enlighet med de nationella riktlinjer som gäller för formulering av bevarandemål för skyddad natur. Reservatet är indelat i fyra skötselområden:

1. Äldre skog med i huvudsak fri utveckling
2. Contortaplanteringar
3. Våtmarker och vattendrag
4. Friluftsliv och anläggningar

Skötselområde 1: Äldre skog med fri utveckling

Beskrivning

Östbranterna är grandominerade, fuktiga och hänglavsrika och uppenbart mindre brandbenägna än övrig skog i området. Blåbär eller örter dominerar fältskiktet, fuktighetskrävande mossor bottenskiktet. Övrig skog är talldominerad och brandpräglad i mer eller mindre hög utsträckning. Trädåldern är hög, åldersspridningen stor och inslaget av riktigt gamla träd varierande. I skötselområdet ingår även de känsliga och värdefulla "hammare" som diabasbranterna bildar.

Bevarandemål

Området präglas av olikåldrig skog som är talldominerad fränsett mer grandominerad i delar av branterna. Naturliga processer som åldrande och avdöende leder till att död ved

finns i olika grovlekar och nedbrytningsgrader. Omvälvande störningar i form av t.ex. stormfällning och/eller insektsangrepp, kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär, men detta är en del av skogens utveckling.

Diabasbranterna lämnas orörda, vilket innebär att här får en intern dynamik råda som innebär att skred och ras, isbrännor och insektsangrepp bevarar en över tiden mer eller mindre luckig karaktär. Arealen äldre skog med fri utveckling ska vara 251 ha.

Skötselåtgärder

Fri utveckling. Bedömningen är att området inte lämpar sig för naturvårdsbränning trots att brand givetvis är en gynnsam faktor för naturvärdenas bevarande och utveckling.

Skogsmarken på topplatån har höjdlägeskaraktär och är inte lika frekvent brunnen som övrig skog, vilket bland annat förekomsten av långt broktagel indikerar. Dessa delar är dessutom teknisk svåra att utöva naturvårdsbränning i. Delarna nedanför branterna, ner mot Fulan och kring Mellre Fulusjön, är starkt brandpräglade och skulle vara ganska enkla att bränna, men här finns skäl att låta skogen utvecklas utan brand för att bevara den mycket vackra landskapsbilden i dessa delar.

Gammal blandskog på platån ovanför branterna. Foto: Olli Manninen.

Brandpräglad talldominerad skog på platån ovanför branterna. Foto: Olli Manninen.

Skötselområde 2: Contortaplanteringar

Beskrivning

Några mindre ytor med planterad contortatall har av arronderingsskäl innefattats i naturreservatet. Dessa saknar i dagsläget naturvärde och bör snarast åtgärdas.

Bevarandemål

Planteringarna ingår som successionsskog i föregående skötselområde. Arealen successionsskog ska vara 4,8 ha.

Skötselåtgärder

Restaureringar, nyskapande

Planteringarna avlägsnas och föryngras naturligt. Eventuella fröplantor av contorta rotrycks.

Skötselområde 3: Våtmarker och vattendrag

Beskrivning

Naturreservatets våtmarker är mestadels av trivial natur, men med inslag av artrikare kärr i anslutning till diabasbranterna. De delar av Mellre Fulusjön och Fulan som ingår i naturreservatet hyser såvitt känt endast allmänna naturvärden.

Bevarandemål

Våtmarker och vattendrag är opåverkade och stadda i fri utveckling. Arealen våtmarker och vattendrag ska vara 43,4 hektar.

Skötselåtgärder

Ingen skötsel.

Skötselområde 4: Friluftsliv och anläggningar

Beskrivning

Området innehåller inga anläggningar för allmänhetens friluftsliv. Miljön kring Mellre Fulusjön och Fulan är mycket tilltalande för friluftsliv i allmänhet och särskilt för fiske.

Bevarandemål

Naturreservatet är av flera skäl (störningskänslig fauna, besvärlig terräng) inte lämpat för besök i större omfattning. Anordningar för besökare bör därför inte ställas i ordning.

Om behov uppkommer av att anordna någon enklare rastplats vid Mellre Fulusjöns eller Fulans stränder bör detta kunna ske utan att det strider mot reservatets syfte.

Information om reservatet och vilka föreskrifter som gäller där ska finnas på informationstavlor i anslutning till området och via länsstyrelsens hemsida.

Skötselåtgärder

Inga åtgärder.

Rennäring, jakt och fiske

Rennäring

Reservatet utgör markområde som kan användas för renskötsel under renskötselårets vinterperiod, dvs från 1 oktober till 30 april.

Jakt

Föreskrifterna inskränker inte vad som får jagas i naturreservatet. Jakträtten tillhör markägaren Sveaskog.

Jaktpass av naturmaterial får uppföras och befintliga sikt- och skjutgator får underhålls-röjas. Man får inte bedriva jakt med fälla och snara med undantag för nyttjande av

minkfällor. Det är vidare förbjudet att utfodra djur, lägga ut åtel eller vidta andra åtgärder för att locka/samla djur till vissa platser.

Fiske

Fisket påverkas inte av reservatsföreskrifterna. Fiskevattnen förvaltas av Särna-Idre Fiskevårdsområdesförening.

Dokumentation och uppföljning

Dokumentation

Förvaltaren ansvarar för att väl dokumentera alla nyskapande åtgärder och restaureringar. Förvaltaren ska även dokumentera underhållsåtgärder samt tillsyn av friluftsanläggningar.

Uppföljning

Bevarandemål

Uppföljning av de bevarandemål som angetts i skötselplan ska göras som underlag för utvärdering av om syftet med reservatet uppnås. Uppföljningen genomförs av Länsstyrelsen. Uppföljning kommer att ge vägledning om ytterligare bevarandeåtgärder krävs för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus.

Restaureringsåtgärder

Uppföljning av alla restaureringsåtgärder ska göras på initiativ av förvaltaren, i samverkan med funktionen för naturskydd vid Länsstyrelsen.

Övriga skötselåtgärder

Förvaltaren ansvarar för att följa upp genomförda skötselåtgärder.

Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras då uppföljningen indikerar att behov finns, eller om skötselplanen i övrigt är inaktuell.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Åtgärd	Prioritet	Mål med åtgärden	När	Var	Frekvens
Uppmärkning av reservatsgräns	1	Synliggöra reservatsgräns	Inom 1 år	Se karta	Engångsåtgärd, underhåll vid behov
Uppsättning och underhåll av informationsskyltar	1	Ökad tillgänglighet	Inom 1 år	Se karta	Engångsåtgärd, underhåll vid behov
Folder och webbplats	2	Ökad tillgänglighet	Inom 1-5 år		Engångsåtgärd, underhåll vid behov
Avveckling av con-tortaplanteringar	2	Restaurera skogar med låga naturvärden	Inom 20 år	Skötselområde 2	Engångsåtgärd, underhåll vid behov